

Er ref: KN2025/01524
Viktor Andréen

Klimat- och näringslivsdepartementet
Klimatenheten
kn.remissvar@regeringskansliet.se
viktor.andreen@regeringskansliet.se

Vår ref: R-SI202556
Mårten Larsson

marten.olof.larsson@skogsindustrierna.se

Yttrande över Kommissionens förslag till ändring av EU:s klimatlag och EU:s klimatmål för 2040 (COM (2025) 524)

Sammanfattning

Skogsindustrierna tillstyrker Kommissionens förslag till ett ambitiöst klimatmål till 2040 och att det bör finnas vissa flexibiliteter. Skogsindustrierna anser att Sverige bör verka för

- ett förtydligande om att 2040-målet till stor del ska nås genom substitution av klimatbelastande produkter och energiproduktion, samt att trä och träbaserade produkter utgör en betydande potential för detta.
- att LULUCF-målen till 2040 inte motverkar behovet av substitution samt är realistiska och indikativa.

Skogsindustrierna anser att det är viktigt att 2040-målen i första hand realiseras genom styrmedel som utsläppshandel på unionsnivå i stället för nationella mål, och att värnande om industrins konkurrenskraft, bidrag till europeers välfärd, samt förstärkning av europeisk säkerhet integreras i genomförandet.

Skogsindustriernas yttrande

Skogsindustrierna tackar för möjligheten att lämna synpunkter på *Kommissionens förslag till ändring av EU:s klimatlag och EU:s klimatmål för 2040*.

Skogsindustrierna tillstyrker Kommissionens förslag till ett ambitiöst klimatmål till 2040. Skogsindustrierna menar dock att det kvarstår många oklarheter om hur det ska uppfyllas och vilka konsekvenser det medför. Bland annat borde en fördjupad analys av konstruktionen av netto-noll ambitionen ha genomförts och legat till grund för förslag att bättre balansera ETS, ESR och LULUCF delarna, inklusive bättre iakttagande av beroenden och målkonflikter mellan delarna. Sverige bör förbereda egna konsekvensanalyser av möjliga handlingsalternativ och även kräva bättre konsekvensanalyser av EU-kommissionen.

Skogsindustrierna tillstyrker att det bör finnas vissa flexibiliteter, men de får inte motverka krav på kraftiga minskningar av fossila utsläpp i alla medlemsstater. Potentialen att använda de tre flexibiliteterna är troligen begränsad. Sverige måste säkerställa att EU-kommissionen och andra medlemsstater fullt ut förstår och beaktar att potentialen för bio-CCS och långvarig nettokolsänka i skogar är oviss och begränsad. Den potential som finns kan och ska inte kompensera för länder eller sektorer som misslyckas med att fasa ut det fossila i önskvärd takt. Mål för kolsänkor ska inte heller sättas på en nivå som begränsar utsläppsminskningar genom substitution i andra sektorer.

Skogsindustrierna anser att Sverige bör verka för att Kommissionens förslag kompletteras med ett förtydligande om att 2040-målet till stor del ska nås genom substitution av klimatbelastande produkter och energiproduktion, samt att trä och träbaserade produkter utgör en betydande potential för detta, samt att LULUCF-mål till 2040 inte motverkar behovet av substitution samt är realistiska och indikativa.

Skogsindustrierna anser att det är viktigt att 2040-målen i första hand realiseras genom styrmedel som utsläppshandel på unionsnivå i stället för nationella mål. Det är avgörande för att bibehålla en fungerande inre marknad och rättvis konkurrens mellan medlemsstaterna.

Kraven på de relativt små utsläpp som finns kvar utanför utsläppshandeln måste fördelas på ett rimligt sätt utifrån vad som är praktiskt möjligt och inte efter vilken medlemsstat som har högst BNP.

Substitution måste prioriteras i genomförandet

Utfasning av fossilbaserade material och energi måste vara ett mål och drivkraft i EU:s klimatpolitik. Det driver tillväxt och innovation.

EU:s ambitiösa klimatmål måste i praktiken till stor del uppfyllas genom substitution av fossilbaserade material och fossil energi, med stöd av ökad cirkularitet och effektivitet. Substitution erbjuder dessutom lösningar som är mer politiskt gångbara relativt ekonomisk utveckling, konkurrenskraft och europeisk säkerhet. Skogsindustrierna anser att detta behöver synliggöras och prioriteras. Det gäller särskilt substitution av klimatbelastande material eftersom energisektorn redan har krav på producent- och användarsidan.

Skogsindustrierna föreslår en ambitiös, effektiv och balanserad klimatpolitik understödd av en bioekonomistrategi där hela skogsnäringens klimatnytta tas tillvara:

- När klimatlagen uppdateras med 2040-målet bör det tydligare framgå att substitution prioriteras i utformningen av lagförslag, samt att de nationella energi- och klimatplanerna bör innehålla mål, uppföljning och åtgärder för substitution.
- Det behövs specifika substitutionsmål för olika branscher och produkter, som komplement till ESR och ETS som fokuserar på substitution av fossil energi. Det kan exempelvis vara mer ambitiösa krav gällande klimatdeklarationer för nya byggnader, och krav på biobaserat och återvunnet material i ramverket ekodesign för hållbara produkter (ESPR), till exempel för textil och möbler. Krav på substitution skapar efterfrågan på produkter från företag som går före i klimatomställningen, vilket kompletterar ETS-krav på produktionsanläggningarna. Det styr också effektivt mot kaskadanvändningsprincipen för bioråvara.
- LULUCF bör anpassas så att förordningen inte hindrar bioekonomins potential för substitution, långsiktig tillgång på råvara eller bibehållen kolsänka över tid. Dagens fokus på kortsiktig kolsänka utan förankring i expertbedömningar om sänkans utveckling måste ändras och balanseras mot andra klimatpolitiska mål. Eftersom yttre faktorer avgör sänkan bör eventuella mål eller ambitioner vara indikativa.

Säkra industrins konkurrenskraft och tillgången på fossilfri energi

Svensk industri är en pionjär i den gröna omställningen, men nödvändiga investeringar kommer endast att vara möjliga om konkurrenskraften kan bibehållas inom unionen och globalt. Eftersom majoriteten av växthusgasutsläppen nu omfattas av utsläppshandelssystemet, ETS1 och ETS2, blir de nationella målen

överflödiga. Att ta bort nationella mål skulle återställa rättvis konkurrens på den gemensamma marknaden och möjliggöra en mer kostnadseffektiv klimatomställning.

Dessutom måste EU:s globala industrikonkurrenskraft säkras. Industrin påverkas av ökade kostnader i produktionen samt indirekta kostnader för klimatomställningen inom energi- och transportsystemen. Detta bör beaktas vid utformningen av utsläppshandeln och bördefördelningen mellan sektorer. Hittills har kopplingen mellan energi och konkurrenskraft varit tydlig, men konkurrensaspekterna för transportkostnader glöms ofta bort.

Tillgången till fossilfri energi till en konkurrenskraftig kostnad är en möjliggörare för att nå klimatomställningen. Detta måste vägleda utvecklingen av Förnybartdirektivet. Det finns ett behov av att öka den totala användningen av förnybar energi i unionen. Överdrivna nationella mål för förnybar energi kan dock hämma klimatomställningen, eller åtminstone göra den mindre kostnadseffektiv för unionen som helhet.

Dessutom finns ett behov av att minska den politiska risken för investeringar i hållbar biomassa, exempelvis bioraffinaderier för avancerade biodrivmedel. Risken ökade betydligt med försöken att begränsa biomassa i RED III-förhandlingarna, vilket försenade eller stoppade nödvändiga klimatinvesteringar.

Bio-CCS

För att nå 2040-målen kommer det att krävas permanent koldioxidavskiljning, till exempel i form av bio-CCS. Finansiering av bio-CCS måste i första hand ske gemensamt på EU nivå och finansieringen behöver fungera under lång tid framöver, även bortom 2050 då nettoutsläppen ska vara negativa. En livskraftig bioekonomi är en förutsättning för att det ska finnas en tillräcklig potential för bio-CCS.

Kommissionens ramverk för certifiering av kolkrediter (CRCF) måste stödja klimatomställningen

Skogsindustrierna anser att Kommissionens nuvarande förslag och krav på olika aktiviteter inte är i linje med 2040-målet. Kommissionen fokuserar i första hand på hur skogsbruk får bedrivas, i andra hand på biologisk mångfald och i sista hand på klimatnytta.

Av de befintliga förslagen gäller det särskilt för beskogning/trädplantering där trakthyggen förbjuds och markberedning och gödsling begränsas kraftigt. Begränsningarna läggs in utan någon motivering till varför de skulle vara bra för kolsänka eller biologisk mångfald, men det är uppenbart att de i många skogstyper ger lägre plantöverlevnad och tillväxt. Detta ska också ligga till grund för kommande förslag om hållbart skogsbruk, och blir då också en grund för framtida skogspolitik i EU. Felaktiga och ovetenskapliga teorier om skogens klimatnytta riskerar att underminera hela klimatpolitiken och orsaka stor ekonomisk skada.

Risken är också att reglerna för bio-CCS blir alltför kravfyllda och komplicerade, och därmed inte stödjer några investeringar i tekniken.

Skogsindustriernas utgångspunkt

Minskade utsläpp och ökad kolinlagring är två centrala verktyg för att motverka den globala uppvärmningen. De tas upp i Kyotoprotokollet och i Parisavtalet och är grunden i EU:s klimatlagar och i svensk klimatlagstiftning.

Genom skogsbruk och med fossilfria produkter bidrar vi till att hålla nere utsläppen och till en hög inlagring av kol. Skogsindustriernas framtidslöfte är att skogsindustrins klimatnytta ska öka med 30 procent till 2040 genom följande förbättringar:

- Ökad kolinbindning: Klimatnytta genom kolinbindning i växande skog, skogsbaserade produkter och infångning av biogen koldioxid.
- Ökad substitution: Klimatnytta som följd av att träbaserade produkter och energi används istället för fossilintensiva alternativ.
- Minskade fossila utsläpp: Klimatpåverkan från skogsindustrins värdekedja, till exempel från transporter.

För Skogsindustrierna

Mårten Larsson
Senior rådgivare klimat och bioekonomi